

پیشگفتار

بود آیا که در میکده‌ها بگشایند   گره از کار فروبسته ما بگشایند
در میخانه بیستند، خدایا مپسند   که در خانه تزویر و ریا بگشایند

تزویر، هنر نیست، خطایی است که هستی جامعه را ویران می‌سازد و آلودگی آن به فریب و تقلب، فرونشاندن ارزشهایی را باعث می‌شود که میراث انبیاء الهی بوده و استواری مجدد آنها به سادگی فراهم نمی‌گردد. حافظ شیرازی نیز در این ابیات به زیبایی، مهم‌ترین انحراف فکری و روحی انسان را تصویر نموده و پیشه ساختن تزویر و ریا را حتی در مقایسه با می و میخوارگی که ام‌الخبائثش خوانده‌اند قبیح‌تر دانسته است. گویند در بغداد دزدی را آویخته بودند، جنید برفت و پای او را بوسه داد. از او سؤال کردند که سبب این کار چیست؟ گفت: هزار رحمت بر وی باد که در کار خود مرد بوده است.^۱ متأسفانه بازار تزویر و تدلیس و تقلب، که با راستی و مردی تقابل آشکار دارد، دیرزمانی است که خاطر انسان و جامعه انسانی را آزرده و رنجور ساخته است و بوده‌اند و هستند کسانی که همه روزه شیوه‌های ویژه‌ای از این خطاکاری را به نمایش می‌گذارند و راه توسعه و پیشرفت بشر را سد می‌کنند و به غلط چنین می‌نمایانند و این باور و تصور را دامن می‌زنند که راستی و مردی از جامعه انسانی رخت بر بسته است. در دنیای امروز، تزویر در اسناد و اوراق و نوشتجات، و تقلب در اشیای اعتباری و استفاده از اسناد مجعول و مزور و تحصیل مال دیگران از این طریق، گونه‌هایی از این رفتار ناپسند است که به لحاظ آثار زیان‌بار اجتماعی، جرم‌انگاری و در قلمرو حقوق جزا قرار گرفته است. پدیده‌ای که از صورت سنتی و کهن درآمده و به شکل نوین و الکترونیکی توسعه پیدا کرده است. از همین روی تاکنون مقررات

---

۱. عطار نیشابوری، تذکرة الاولیاء، ص ۲۷۱.

گوناگونی در مورد آن به تصویب رسیده است که نیاز به بررسی و مطالعه دارد. در کتاب حاضر، پدیده جعل و تزویر و جرایم وابسته را از منظر حقوقی بررسی کرده و مقررات مربوط به آن را مورد تفسیر و تحلیل قرار داده‌ایم.

در این راستا، بعد از عنایات حضرت حق، بیش از همه راهنمایی و تشویق استاد گرانمایه جناب آقای دکتر سیدعلی آزمایش برای نویسندگان مایه دلگرمی بوده است که جا دارد سپاسگزار و قدردان این استاد عزیز باشیم. همچنین از جناب آقای دکتر باقر انصاری و سرکار خانم شجاعی که با همت بلند و تلاش فراوان زمینه چاپ و انتشار این اثر را فراهم نمودند و سایر عزیزانی که در این مسیر ما را یاری نمودند سپاسگزاری نموده و توفیق و تندرستی شان را از خدای بزرگ مسئلت می‌نماییم. در نهایت باید از کسانی قدردانی نمود که در رفع اشتباهات و لغزشهای این اثر به یاری نگارندگان خواهند آمد چرا که هیچ نوشته‌ای خالی از خطا و اشتباه نیست. چشم به راه ارشاد و راهنمایی همه کسانی هستیم که اهتمام به توسعه دانش در این مرز و بوم دارند.

محمدجواد فتحی

استادیار دانشگاه تهران

عباس منصورآبادی

استادیار دانشگاه تهران